

Manteuffel, Tadeusz

Zmarli członkowie : Ś. p. Czesław Leśniewski 1888-1947 [nekrolog]

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 40, 147-148

1947

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

pożyteczne dla zorientowania się w polskiej produkcji naukowej.

Ktokolwiek spróbowaliby jednym spojrzeniem ogarnąć ogrom pracy wykonanej przez ś. p. Hoyera, musiałby się zdziwić, jak w jego drobnej postaci mógł się zmieścić tak wielki człowiek.

Pełny spis prac ś. p. prof. Hoyera do r. 1932 zawarty jest w Roczniku Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, rok XXXII — 1934, str. 48—49. Od tego czasu dorobek naukowy uczonego zwiększył się o następujące pozycje: 1) Naczynia limfatyczne minoga. Pam. XIV Zjazdu Lek. Przyrod. Pol. 1932; 2) Das Lymphgefäßsystem der Wirteltiere vom Standpunkte der vergleichenden Anatomie. Mém. Acad. Sc. Cracovie, 1934; 3) Fauna dyluwialna Polski. Kosmos „B“ 1937; 4) Das Lymphgefäßsystem der Fische: Bronn's Tierklas. Ordnung. VI, 1938; 5) Historia zoologii w Polsce. Kraków 1948.

Zygmunt Grodziński

Ś. p. Czesław Leśniewski
1888—1947

Urodzony dnia 23 września 1888 roku w Łabędzkiej w Zagłębiu Dąbrowskim, uczęszczał do rosyjskiej szkoły realnej im. H. Dietla w Sosnowcu, którą porzucił w roku 1905 z chwilą wybuchu strajku szkolnego. W drodze samouctwa doszedł jako ekstern do matury w Krakowie. Myślał początkowo o studiach technicznych, uczęszczając na politechnikę w Nancy i Lwowie. Rychło przekonał się jednak, że interesuje go co innego. Udał się więc w roku 1909 do Paryża, aby tam na Sorbonie oddać się studiom filozofii, historii nowożytnej i filologii porównawczej. Po uzyskaniu stopnia licencjé ès lettres w roku 1913 powrócił do kraju. Tu w czasie I-ej Wojny Światowej rozpoczął pracę pedagogiczną w Sosnowcu. W roku 1918 przejściowo pracował w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, skąd wycofał się jednak rychło, aby powrócić do szkolnictwa. Pobyt w Warszawie umożliwił mu kontynuowanie studiów na tamtejszym Uniwersytecie. Zdecydowawszy się na specjalizację w dziedzinie historii, uzy-

skął w seminarium prof. Marcellego Handelsmana w roku 1925 stopień doktora filozofii. Na jesieni tegoż roku zaproponowano mu wakującą starszą asystenturę seminarium historycznego. Na placówce tej, awansując w roku 1936 do stopnia adiunkta, pozostawał do wybuchu wojny we wrześniu 1939 roku. Zajęcia uniwersyteckie związały go jeszcze ściślej z nauką i umożliwiły uzyskanie w roku 1932 stopnia docenta historii kultury czasów nowożytnych. W roku zaś 1935 Towarzystwo Naukowe Warszawskie powołało go w poczet swoich członków korespondentów.

Przewyższając znacznie swoich kolegów erudycją, rozległością zainteresowań i znajomością języków, odznaczał się Leśniewski chorobliwym wprost brakiem pewności siebie. Zdawało mu się ciągle, że nie dość jest jeszcze przygotowany, by posiadane wiadomości przelać na papier lub chociażby podać w formie wykładu. Toteż jego dorobek pisarski jest stosunkowo niewielki. Poza monografią o Staszicu, wzorowym wydawnictwem jego dziennika podróży z lat 1789—1805 oraz manifestu Towarzystwa Patriotycznego Polskiego z roku 1836 pozostawił po sobie tylko szereg artykułów. Interesując się co najmniej od lat dziesięciu Wielką Emigracją, zebrał bogate materiały do jej dziejów w Szwajcarii. Wypadki wrześniowe 1939 roku i sierpniowe 1944 zamieniły je w popiół, uniemożliwiając wykończenie daleko zaawansowanej pracy.

Utrata notatek naukowych i bogatej biblioteki własnej przynębiła go niesłychanie. Na wygnaniu w Gorzkowicach pod Piotrkowem usiłował mimo to pracować, korzystając z przypadkowo zebranych książek. Należał bowiem do ludzi, którzy nie mogą istnieć bez pracy umysłowej. Z chwilą wznowienia prac Uniwersytetu Warszawskiego został mianowany docentem etatowym. Niestety, nurtująca go choroba nie pozwoliła mu przystąpić do pełnienia związanych z tych stanowiskiem obowiązków. Zmarł w Warszawie po długich cierpieniach 23 lutego 1947 roku.

Tadeusz Manteuffel